

شنبه 28 بهمن 1396-30 جمادی الاول 1439-17 فوریه 2018

آغاز مذاکرات سه جانبه صلح ایران و عراق در نیویورک (1367 ش)

آغاز مذاکرات سه جانبه صلح ایران و عراق در نیویورک (1367 ش) در شرایطی که مذاکرات پس از جنگ در شهر یور و آبان 1367، نتیجه ملموسی به دست نداده بود و حتی امکان شکست مذاکرات نیز وجود داشت، جمهوری اسلامی ایران حسن نیت خود را به جامعه جهانی و سازمان ملل متحد و به ویژه شخص دبیر کل ثابت کرده و از اعتمادی که به دبیر کل ابراز داشته بود، نتیجه مثبت و مطلوبی گرفت که حاصل دیگر این امر، تغییر جو بین‌المللی به نفع جمهوری اسلامی ایران بود. با توجه به توقف پیش آمده در مذاکرات، دبیر کل مشورت‌های با شورای امنیت داشت و از شورا درخواست کرد برای خروج مذاکرات از بن بست، اختیارات بیشتری به وی داده شود که شورای امنیت با این درخواست موافقت کرد. در این راستا در 28 بهمن 67، مذاکرات سه جانبه مقامات ایران و عراق با حضور دبیر کل سازمان ملل در نیویورک صورت گرفت. در این مذاکرات که به خاطر اکره عراقي‌ها برای ادامه مذاکرات در نیویورک، به رغم پیشنهاد صریح دبیر کل و تأکید او، این بار نیز مذاکرات بسیار دقیق و کوتاه مدت صورت گرفت و نتیجه مطلوب اخذ شد. بن بست در جریان مذاکرات بین ایران و عراق، تحت نظارت دبیر کل سازمان ملل و پس از استقرار آتش‌بس بین دو کشور، نشان‌دهنده تعطل عراق در اجرای مفاد قطعنامه 598، به رغم فشارهای بین‌المللی بود. درگذشت استاد "محمد دیهیم تبریزی" ادیب و مورخ آذربایجانی (1378 ش)

استاد محمد دیهیم تبریزی، در سال 1286 ش (1325 ق) در تبریز به دنیا آمد. وی بر اثر راهنمایی‌های پدر، به تحصیل روی آورد و رشته‌های ادبی و ریاضی را به خوبی فرا گرفت. استاد دیهیم پس از آن ضمن فعالیت‌های فرهنگی به روزنامه‌نگاری اشتغال پیدا کرد و از سال 1311 ش، خدمات مطبوعاتی خود را آغاز نمود. وی علاوه بر مسؤولیت مطبوعاتی، در صحنه‌های مهم سیاسی روز نیز حضور داشت و در سال 1325 ش در بیرون راندن فرقه دموکرات از آذربایجان، کوشش زیادی مبذول نمود. دیهیم سرانجام تهران را برای فعالیت‌های سیاسی و فرهنگی خود برگزید و در سال 1335 ش به آن سامان رهسپار شد. از اقدامات فرهنگی ماندگار دیهیم می‌توان به تأسیس انجمن‌های ادبی مولوی، صائب و آذربادگان اشاره کرد، ضمن اینکه در کار سازماندهی بیش از پانزده انجمن ادبی دیگر در تهران نیز نقش فعالی ایفا کرد. از وی آثار متعددی بر جای مانده که جبر، شرعیات، هندسه، دستور زبان فارسی، تعلیمات مدنی و حساب نو هر کدام در دو جلد و نیز تاریخ در 3 جلد و تذکره شعرای آذربایجان در 5 جلد از آن جمله است. استاد محمد دیهیم تبریزی سرانجام در اواخر بهمن 1378 ش برابر با اوایل دی 1420 ق در 92 سالگی در تهران درگذشت و به سرای جاوید شتافت. تولد "واسکو دو گاما" دریانورد معروف پرتغالی و پیشاهنگ استعمار (1469 م)

واسکودو گاما، دریانورد پرتغالی در 17 فوریه 1469 م در این کشور به دنیا آمد. در آن زمان، جوانان زیادی به دریانوردی علاقه داشتند، از این رو واسکودوگاما نیز وارد این حرفه شد و در طی سال‌های بعد، به دریانوردی مجرب تبدیل گردید. در همان اوقات که کریستف کلمب، دریانورد و مکتشف ایتالیایی، راهی را به سوی هندوستان جستجو می‌نمود، واسکودوگاما دریانورد پرتغالی در پی یافتن مسیری از طرف دماغه امید نیک در جنوب آفریقا بود تا از طریق خلیج عمان به هند برسد. از این رو به عنوان اولین اروپایی، سفر خود را به هند در سال 1497 م آغاز کرد. وی که در این سال لیسبون، پایتخت پرتغال را با چهار کشتی ترک کرده بود، از طریق اقیانوس اطلس عازم جنوب شد و چون برخلاف پیشینیان خود از خط ساحلی حرکت نمی‌کرد، در وقت صرفه‌جویی زیادی نمود. واسکودوگاما پس از دور زدن دماغه امید نیک در جنوبی‌ترین نقطه قاره آفریقا، به سوی سواحل شرقی آفریقا بالا آمد و شهرهای ثروت‌مند تجار عرب را در موزامبیک مشاهده کرد. وی در ادامه، از سواحل کنیا عازم اقیانوس هند گردید و در آوریل 1499 م پس از حدود بیست ماه سفر دریایی، در بندر تجارتی کلکته در شبه قاره هند پهلو گرفت. هرچند راه اکتشافی واسکودوگاما بسیار طولانی بود، ولی به دنبال او، دریانوردان دیگر پرتغالی نیز همان راه او را پیش گرفتند و بنادر تجارتی و مستعمراتی پرتغال در آفریقای شرقی و ساحل غربی هند را تشکیل دادند. هم‌چنین دستیابی اروپاییان و به ویژه پرتغالی‌ها بر این سرزمین سبب رونق تجارت و انباشت ثروت بادآورده در اروپا گردید. واسکودوگاما در سفر دوم خود، با بیست کشتی به حرکت درآمد و قصد داشت تا حاکمیت پرتغال را بر آفریقا تثبیت کند که در این راه از اعمال زور و فشار نیز خودداری نکرد. با این حال به سبب خشونت و سوء مدیریت و نیز بدگویی از وی، به مدت بیست سال خانه‌نشین شد. واسکودوگاما در سال 1524 م به عنوان نائب السلطنه هند راهی این سرزمین گردید. اما این مقام چندان پایدار نماند و با مرگ وی در 16 نوامبر 1524 م در 55 سالگی، رؤیای او برای حکومت بر هند تعبیر نشد. هر چند واسکودو گاما در سفرهای دریایی خود، مناطق ناشناخته‌ای را کشف کرد و راه‌های دریایی را شناساند، اما

سوزاندن "جیوردانو برونو" فیلسوف ایتالیایی در دادگاه تفتیش عقاید (1600م)

جیوردانو برونو اخترشناس، فیلسوف و شاعر دوره قرون وسطی، در 13 سپتامبر 1548م در شهر نولا در ایتالیا به دنیا آمد. وی از نوجوانی وارد مدرسه و به سرعت علوم مربوط به دوران ارسطو را فرا گرفت. ولی هوش سرشار او موجب شد از خرافات این مکتب برگردد و از فلاسفه قبل از سقراط پیروی کند. در نتیجه مجبور شد به رم فرار کند. برونو از آن پس به تبلیغ افکار خود پرداخت و مدت 16 سال در انگلستان، آلمان، سوئیس و شهرهای ایتالیا سرگردان بود. ولی ضمن تدریس در دانشگاه پاریس، اساس علم و دانش آن روز یعنی منطق ارسطو و نظام کائناتی بطلمیوسی که زمین را مرکز عالم می‌دانست رد کرد. وی هم‌چنین حکمت طبیعی ارسطو را مردود اعلام نمود و آنها را مورد مخالفت سخت قرار داد. این امر مخالفت مقامات مذهبی را برانگیخت. از این‌رو چنان عرصه را بر برونو تنگ کردند که باعث شد وی از هر شهری به حالت خفت و فرار بیرون رود. در سال 1591 م، شخصی که عضویت دادگاه تفتیش عقاید مذهبی را برعهده داشت به برونو نامه نوشت و از او برای تدریس به خود دعوت کرد. برونو در اثر اشتیاقی که به دیدن وطنش داشت فریب خورد و به ونیز رفت، اما به محض ورود، او را دستگیر کرده و به زندان افکندند. وی پس از هفت سال زندان به رم فراخوانده شد و از او خواستند که آن‌چه گفته بود تکذیب کند. ولی برونو سرپیچی کرد و در نتیجه به جرم نگارش کتاب‌های کفرآمیز و همکاری با ملکه الیزابت که مخالف کلیسا بود، به مرگ محکوم شد. سرانجام جیوردانو برونو در روز 17 فوریه 1600م در 52 سالگی با نهایت شجاعت به حکم اعدام تن در داد و زنده زنده در آتش سوخت. برونو به دلیل مخالفت با آموزش‌های جزمی سده‌های گذشته و عقاید بی‌چون و چرای فلسفه ارسطویی و نیز تأثیر عمیق بر فیلسوفان پس از خود، به عنوان حلقه انتقالی از فلسفه کهن به فلسفه عقلانی دوران جدید مطرح شده است. وی مبدع و منعکس کننده موضوعات عقلانی است و واقعیت‌های اطراف خود را به تصویر می‌کشد. البته برونو در زمینه اخترشناسی نیز دیدگاه‌هایی داشت. او حدس‌هایی زده است که درستی بسیاری از آنها در پرتو کشف‌های دانشمندان بعد از او ثابت شده است. از جمله وجود سیاره‌هایی در منظومه شمسی و مرکز نبودن زمین. وی تأکید می‌کرد که در فضای کیهانی، بی‌نهایت جسم، شبیه خورشید وجود دارد. او قانون بقای ماده را تنظیم کرد که بر اساس آن هیچ چیز از بین نمی‌رود و هستی خود را از دست نمی‌دهد، بلکه در شکل خارجی و مادی خود تغییر می‌کند. فلسفه برونو در بسیاری زمینه‌ها از قبیل یگانگی فضا - زمان و نیز نسبی بودن جرم جسم‌ها، با فیزیک امروزی، هماهنگ است. برونو مانند فلاسفه قدیم عقیده داشت که روح خدا در جسم جهان حلول می‌کند و در نتیجه، هر فردی، جزئی از خداوند و بنابراین، ابدی و غیرفانی است. در سال 1889م، 290 سال پس از مرگ برونو، در برابر اجتماع عظیم مردم رم و نمایندگان کشورهای مختلف، در میدان گل‌ها، همان جایی که وی را به آتش سپردند، از مجسمه او پرده برداری شد. این امر زمینه‌ساز حضور استعماری نیروهای پرتغال و دیگر کشورها در آفریقا و آسیا گردید و باعث استثمار مناطق وسیعی از جهان در طول قرن‌های متمادی شد.